

A hengeres és a szögletes szivacsstök (*Luffa cylindrica* L. M.Roem., *Luffa acutangula* L. Roxb.) magyarországi termesztetősége
Kolozsi Emma

Kertészmérnök alapképzési szak, nappali tagozat
Kertészettudományi Intézet

Belső témavezető: Dr. Ombódi Attila egyetemi docens, Kertészettudományi Intézet, Zöldség- és Gombatermesztési Tanszék

Tartalmi kivonat

Szakdolgozatom céljából a hengeres szivacsstök (*Luffa cylindrica*) és a szögletes szivacsstök (*Luffa acutangula*) hazai termesztetőségének vizsgálatát tűztem ki. Ez a kabakos olyan szivacsként is használható rostot ad, mellyel környezettudatos körökben szívesen váltják le a különböző háztartási műanyagokat.

A kísérlet Gödöllőn, a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem kertészeti tanüzemében a 2023. és 2024. évi tenyészidőszakban zajlott, Szárítópusztán. 2023-ban a tanüzem háromhajós fűtetlen fóliaházában, hobbikertészek által is elérhető magokról szaporított hengeres szivacsstöket termesztettem. Három fitotechnikai kezelést alkalmaztam a növényeken, melyeket felváltva, egy sorban osztottam be a tövek között. Az uborkatermesztésből is ismeretes főszárterheléses, valamint a felső drótnál visszametszett és kontroll, azaz metszetlen növények vettek részt a kísérletben. A különbözően metszett növények közül a kontroll növények termésátlaga volt a legmagasabb. Május végi vetéssel szeptember elején takaríthattam be az első terméseket. A novemberi tartós fagyok bekövetkeztéig kiszáradt tököket, és az addig be nem érett tököket vizsgáltam. A biológiailag érett tökök szivacsának átmérőjét, hosszát és tömegét állapítottam meg, ezek azok a paraméterek, amik piaci értéküket is meghatározzák.

2024-ben szabadföldön termesztettem hengeres és szögletes szivacsstöket. Törökországi, laoszi és thaiföldi magokkal volt lehetőségem dolgozni és a Nemzeti Biodiverzitás- és Génmegőrzési Központ szögletes szivacsstök magtétellei is részt vettek a kísérletemben. Az előző évi termésekből származó magfogásomat is felhasználtam. Palántanevelés után támrendszer mellé ültettem a növényeket, később uborkahálóra lettek futtatva. Az előző évi kontroll növények eredményéből kiindulva ebben az évben már nem végeztem fitotechnikai kezelést. Az első terméseket augusztus végén takarítottam be és az október végéig megérett

tököket vizsgáltam az előző évi paraméterek alapján. A szögletes szivacsstökökről betakarított termések nem adtak használható szivacsot és bár palántakorukban ők voltak a legvitálisabbak, a kiültetés igencsak megviselte ezeket a növényeket. A hengeres szivacsstökök közül az előző évi magfogásból szaporított növények teljesítménye bizonyult a legígéretesebbnek és ezekről a tövekről származtak a legesztétikusabb szivacsok. Rostjuk élénk, világossárga színű, durvább volt a többinél.

A szivacsstököt kiskerti körülmények között már évek óta termesztik hazánkban, dolgozatom viszont arra a kérdésre kereste a választ, hogy nagyobb léptékben gazdaságos-e előállítani. Mindent összevetve fűtetlen fóliás hajtatással, fehér magvú fajtákkal, korai palántaneveléssel és a minél hosszabb tenyészidőszak elérésével már biztosítható egy kedvező, termés hozam és jó minőségű termés, a kísérletem esetében 4-4,6 darab szivacs négyzetméterenként. Szabadföldön az őszi hidegek hamarabb véget vetnek a tökök beérésének.